

EPISTOLA TOTI ORDINI MISSA [EpOrd]

Paolazzi komt tot de conclusie dat deze brief blijkens de handschriften bij gelegenheid van een generaal kapittel is geschreven; dat verklaart ook de afwezigheid van een slotbepaling dat de brief vermenigvuldigd en doorgegeven moet worden. Hij beargumenteert dat de brief na RegB geschreven is. De tussenkopjes zijn door hem aangebracht; ze zijn grotendeels ontleend aan een handschriftenfamilie.

¹ In nomine summe Trinitatis et sancte Unitatis Patris et Filii et Spiritus Sancti. Amen.

² Reverendis et multum diligendis fratribus universis, fratri H[elie], generali ministro religionis minorum fratrum domino suo, et ceteris ministris generalibus qui post eum erunt, et omnibus ministris et custodibus et sacerdotibus fraternitatis eiusdem in Christo humilibus, et omnibus fratribus simplicibus et obedientibus, primis et novissimis, ³ frater Franciscus, homo vilis et caducus, vester parvulus *servus*, salutem in eo qui redemit et *lavit nos in pretiosissimo sanguine suo* (cfr. Apoc 1,5), ⁴ cuius nomen audientes adorate eum cum timore et reverentia *proni in terram* (cfr. 2Esdr 8,6), Dominus Jesus Christus *Altissimi Filius* nomen illi (cfr. Lc 1,32), *qui est benedictus in secula* (Rom 1,25). Amen.

⁵ Audite, Domini filii et fratres mei, *et auribus percipite verba mea* (Act 2,14). ⁶ *Inclinate aurem* (Is 55,3) cordis vestri et obedite voci Filii Dei. ⁷ Servate in toto corde vestro mandata eius et consilia eius perfecta mente implete.

⁸ *Confitemini ei quoniam bonus* (Ps 135,1) *et exaltate eum in operibus vestris* (Tob 13,6), ⁹ *quoniam ideo misit vos* (cfr. Tob 13,4) in universo mundo, ut verbo et opere detis testimonium voci eius, et faciatis scire omnes quoniam *non est omnipotens preter eum* (Tob 13,4). ¹⁰ *In disciplina et obedientia sancta perseverate* (Hebr 12,7) et que promisistis ei bono et firmo proposito adimplete. ¹¹ *Tamquam filiis* offert se *vobis* Dominus Deus (Hebr 12,7).

[De reverentia corporis et sanguini Domini]

¹² Deprecor itaque omnes vos, fratres, cum osculo pedum et ea caritate qua possum, ut omnem reverentiam et omnem honorem, quantumcumque poteritis, exhibeatis sanctissimo corpori et sanguini Domini nostri Jesu Christi, ¹³ in quo que in celis et que in terris sunt, pacificata sunt et reconciliata omnipotenti Deo (cfr. Col 1,20).

[De celebratione Misse]

¹⁴ Rogo etiam in Domino omnes fratres meos sacerdotes, qui sunt et erunt et esse cupiunt sacerdotes Altissimi, *quatinus, cum* missam celebrare voluerint, puri pure faciant cum reverentia verum sacrificium sanctissimi corporis et sanguinis Domini nostri Jesu Christi, sancta intentione et munda, non pro ulla terrena re neque timore vel amore alicuius hominis, quasi placentes hominibus (cfr. Eph 6,6; Col 3,22), ¹⁵ sed omnis voluntas, quantum adiuvat gratia, ad Deum dirigatur, soli ipsi summo Domino inde placere *desiderantes*, quia ipse ibi solus operatur sicut sibi placet; ¹⁶ quoniam, sicut ipse dicit: *Hoc facite in meam commemorationem* (Lc 22,19; 1 Cor 11,24), si quis aliter fecerit, Judas traditor efficitur et *reus fit corporis et sanguinis Domini* (cfr. 1 Cor 11,27).

¹⁷ Recordamini, fratres mei sacerdotes, quod scriptum est de lege Moysi, quam transgrediens etiam in corporalibus sine ulla miseratione per sententiam Domini moriebatur (cfr. Hebr 10,28). ¹⁸ *Quanto maiora et deteriora meretur pati supplicia, qui Filium Dei conculcaverit et sanguinem testamenti pollutum duxerit, in quo sanctificatus est, et Spiritui gratie contumeliam fecerit* (Hebr 10,29). ¹⁹ Despiciat enim homo, polluit et conculcat Agnum Dei, quando, sicut dicit apostolus, *non diiudicans* (1 Cor 11,29) et discernens sanctum panem Christi ab aliis cibariis vel operibus, vel indignus manducat, vel etiam, si esset dignus, vane et indigne manducat, cum Dominus per prophetam dicat: *Maledictus homo, qui opus Dei facit fraudulenter* (cfr. Jer 48,10), ²⁰ et sacerdotes qui nolunt hoc ponere super cor, in veritate *condemnet* dicens: *Maledicam benedictionibus vestris* (Mal 2,2).

²¹ Audite, fratres mei: si beata Virgo sic honoratur, ut dignum est, quia ipsum portavit in sanctissimo utero; si Baptista beatus contremuit et non audet tangere sanctum Dei verticem; si sepulcrum, in quo per aliquod tempus iacuit veneratur, ²² quantum debet esse sanctus, iustus et dignus, qui non iam moriturum, sed in eternum victurum et glorificatum, in quo *desiderant angeli prospicere* (1 Petr 1,12), contractat manibus, corde et ore sumit et aliis ad sumendum prebet!

²³ *Videte dignitatem vestram, fratres* (cfr. 1 Cor 1,26) sacerdotes, et estote sancti, quia ipse sanctus est (cfr. Lev 19,2). ²⁴ Et sicut super omnes propter hoc ministerium honoravit vos Dominus Deus, ita et vos super omnes ipsum diligite, reveremini et honorate. ²⁵ Magna miseria et miseranda infirmitas quando ipsum sic presentem habetis, et vos aliquid aliud in toto mundo curatis. ²⁶ Totus homo paveat, totus mundus contremiscat

et celum exsultet, quando super altare in **manibus** sacerdotis est *Christus, Filius Dei vivi* (Joa 11,27)! ²⁷ O admiranda altitudo et stupenda dignatio! O humilitas sublimis! O sublimitas humilis, quod Dominus universitatis, Deus et Dei Filius, sic se humiliat, ut pro nostra salute sub modica panis formula se abscondat! ²⁸ Videte, fratres, humilitatem Dei et *effundite coram illo corda vestra* (Ps 61,9); *humiliamini* et vos, ut exaltemini ab eo (cfr. 1 Petr 5,6; Jac 4,10). ²⁹ Nichil ergo de vobis retineatis vobis, ut totos vos recipiat, qui se vobis exhibet totum.

[De una missa tantum in die celebranda]

³⁰ Moneo propterea et exhortor in Domino, ut in locis in quibus fratres morantur una tantum missa celebretur in die secundum formam sancte Ecclesie. ³¹ Si vero plures in loco fuerint sacerdotes, sit per amorem caritatis alter contentus auditu celebrationis alterius sacerdotis, ³² quia presentes et absentes replet, qui eo digni sunt, Dominus Jesus Christus. ³³ Qui licet in pluribus locis esse videatur, tamen indivisibilis manet et aliqua *detrimenta non novit*,¹ sed unus ubique, sicut ei placet, operatur cum Domino Deo Patre et Spiritu Sancto Paraclito in secula seculorum. Amen.

[De custodia verborum Domini]

³⁴ Et, quia qui est ex Deo verba Dei audit (cfr. Joa 8,47), debemus proinde nos, qui specialius divinis sumus officiis deputati, non solum audire et facere que dicit Deus, verum etiam, ad insinuandam in nobis altitudinem Creatoris nostri et in ipso subiectionem nostram, vasa et officialia cetera custodire que continent verba sua sancta.

³⁵ Propterea moneo fratres meos omnes et in Christo conforto, quatinus ubicumque invenerint divina verba scripta, sicut possunt venerentur, ³⁶ et quantum ad eos spectat, si non sunt reposita bene vel inhoneste iacent in loco aliquo dispersa, recolligant et reponant, honorantes in sermonibus Dominum *qui locutus est* (3 Reg 2,4). ³⁷ Multa enim sanctificantur per verba Dei (cfr. 1Tim 4,5), et in virtute verborum Christi altaris conficitur sacramentum.

[Confessio fratris Francisci]

³⁸ Confiteor preterea Domino Deo, Patri et Filio et Spiritui Sancto, beate Marie perpetue Virgini et omnibus sanctis in celo et in terra, fratri **H[elie]** ministro religionis nostre sicut venerabili domino meo, et sacerdotibus ordinis nostri et omnibus aliis fratribus meis benedictis, omnia peccata mea. ³⁹ In multis offendi mea gravi culpa, specialiter quod Regulam quam Domino promisi non servavi, nec officium sicut Regula precipit dixi, sive negligentia, sive infirmitatis mee occasione, sive quia ignorans sum et idiota.

[De Regula et de modo dicendi officium]

⁴⁰ Ideoque per omnia oro sicut possum fratrem **H[eliam]** generalem dominum meum ministrum, ut faciat Regulam ab omnibus inviolabiliter observari, ⁴¹ et quod clerici dicant officium cum devotione coram Deo, non attendentes melodiam vocis, sed consonantiam mentis, ut vox concordet menti, mens vero concordet cum Deo, ⁴² ut possint per puritatem cordis **placere Deo** et non cum lascivitate vocis aures populi demulcere. ⁴³ Ego enim promitto hec firmiter custodire, sicut dederit michi gratiam Deus, et hec fratribus qui mecum sunt observanda tradam in officio et ceteris regularibus constitutis. ⁴⁴ Quicumque autem fratrum hec observare noluerint, non teneo eos catholicos nec fratres meos, nolo etiam ipsos videre nec **eis** loqui, donec penitentiam egerint. ⁴⁵ Hoc etiam dico de omnibus aliis, qui vagando vadunt postposita Regule disciplina, ⁴⁶ quoniam Dominus noster Jesus Christus dedit vitam suam, ne perderet sanctissimi Patris obedientiam (cfr. Phil 2,8).

⁴⁷ Ego frater Franciscus, homo inutilis et indigna creatura Domini Dei, dico per Dominum Jesum Christum fratri **Helie** ministro totius religionis nostre et omnibus generalibus ministris, qui post eum erunt, et ceteris custodibus et guardianis fratrum, qui sunt et erunt, ut hoc scriptum apud se habeant, operentur et studiose reponant. ⁴⁸ Et exoro ipsos que scripta sunt in eo sollicitate custodire ac facere diligentius observari secundum beneplacitum omnipotentis Dei, nunc et semper, donec fuerit mundus iste.

⁴⁹ Benedicti vos a Domino (Ps 113,23) qui feceritis ista, et in eternum Dominus sit vobiscum. Amen.

[Oratio]

⁵⁰ Omnipotens, eterne, iuste et misericors Deus, da nobis miseris propter temetipsum facere quod scimus te velle, et semper velle quod tibi placet, ⁵¹ ut interius mundati, interius illuminati et igne sancti Spiritus accensi sequi possimus vestigia dilecti Filii tui, Domini nostri Jesu Christi, ⁵² et ad te, Altissime, sola tua gratia

¹Cfr. Praeconium *Exsultet* Vigilae Paschalis.

pervenire, qui in Trinitate perfecta et Unitate simplici vivis et regnas et gloriaris, Deus omnipotens *per omnia secula seculorum*. Amen.